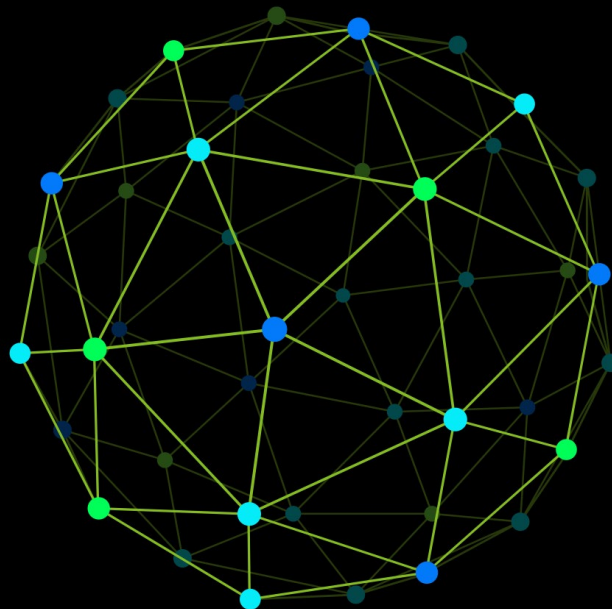

WNK Personeelsdiensten

Managementletter 2022

20 december 2022

Aan het dagelijks bestuur en de directie van
Werkvoorzieningsschap Noord-Kennemerland
T.a.v. de heren W. van Eijk en I. Tromp
Hertog Aalbrechtweg 32
1823 DL ALKMAAR

Onderwerp
Managementletter 2022

Behandeld door
L. Schenkel MSc RA
088 288 7530

Datum
20 december 2022

Ons kenmerk
22129AC134/TMO

Deloitte Accountants B.V.
Robonsbosweg 5
1816 MK Alkmaar
Postbus 270
1800 AG Alkmaar
Nederland

Tel: 088 288 2888
Fax: 088 288 9702
www.deloitte.nl

Geacht bestuur, geachte heren Van Eijk en Tromp,

Wij hebben als onderdeel van de jaarrekeningcontrole 2022 de interim-controle voor WNK Personeelsdiensten uitgevoerd.

De interim-controle is primair gericht op de analyse en evaluatie van de interne-beheersomgeving en de daarin opgenomen maatregelen van administratieve organisatie en interne controle, voor zover deze relevant zijn voor de jaarrekeningcontrole 2022. Tevens heeft de interim-controle als doel om de aandachtspunten voor de jaarrekening 2022 te signaleren en onder uw aandacht te brengen. In de voorliggende managementletter zijn onze bevindingen en aanbevelingen ter zake opgenomen.

De gesprekken en werkzaamheden in het kader van de interim-controle hebben opnieuw in een hybride vorm plaatsgevonden, waarbij wij deels ter plaatse en deels 'van afstand' en digitaal hebben samengewerkt. Deze wijze van samenwerken bevalt vanuit onze kant uitstekend en door de tijdig gemaakte afspraken over en weer inzake aanwezigheid, beschikbaarheid en op te leveren stukken is de interim-controle binnen de afgesproken planning uitgevoerd en afgerond. Wij spreken onze waardering uit aan de organisatie voor de inspanningen om dit mogelijk te maken en bedanken de betrokken medewerkers voor de constructieve medewerking die ons gedurende de uitvoering van onze interim-controle is verleend.

Wij wijzen u erop dat deze rapportage ten aanzien van de detailbevindingen is opgesteld ten behoeve van de directie en het dagelijks bestuur en daarom niet zonder onze toestemming aan derden mag worden verstrekt.

Hoogachtend,

Deloitte Accountants B.V.

Was getekend: drs. A.J. Schutgens RA

Inhoudsopgave

Contact

De volgende personen
beantwoorden graag uw vragen
over deze rapportage:

Arjan Schutgens

Director
Deloitte Accountants B.V.
Tel: 088 288 2476
aschutgens@deloitte.nl

Larissa Schenkel

Manager
Deloitte Accountants B.V.
Tel: 088 288 7530
lschenkel@deloitte.nl

1. Gedetailleerde tekortkomingen in beheersingsmaatregelen en aanbevelingen inclusief follow-up voorgaande rapportages	4
2. Tekortkomingen in de beheersingsmaatregelen en aanbevelingen betreffende IT-omgeving	15
3. Actuele ontwikkelingen	17
• Samenvoeging Participatiebedrijf Zaffier en Notitie Geldstromen	18
• Rechtmatigheidsverantwoording en te ondernemen acties door WNK	18
• Wet normering topinkomens: bezoldigingsnorm 2022	20
• Verlofsparen: wel of geen voorziening	20
• Europese aanbestedingen: nieuwe drempelbedragen	21
• Uitgebreide controleverklaring Fraude	21
• Duurzame bedrijfsvoering groeiende urgentie	21
Bijlage 1: Gedetailleerde tekortkomingen IT	23

1. Gedetailleerde tekortkomingen in beheersingsmaatregelen en aanbevelingen inclusief follow-up voorgaande rapportages

1. Gedetailleerde tekortkomingen in beheersingsmaatregelen en aanbevelingen

Inleiding

In dit hoofdstuk is een samenvatting opgenomen van onze bevindingen en adviezen ten aanzien van de interne-beheersingsomgeving. Ook blijkt hieruit de status en de ondernomen acties ten aanzien van bevindingen uit onze voorgaande rapportages.

Ons overall beeld naar aanleiding van de interim-controle is dat de interne beheersing van WNK Personeelsdiensten in opzet vergelijkbaar is met voorgaand jaar en daarmee - vanuit de opdracht voor de jaarrekeningcontrole bezien - van voldoende niveau is om te komen tot een betrouwbare financiële verslaggeving. Op basis van de follow-up van onze aanbevelingen in onze voorgaande rapportages constateren wij dat waar mogelijk stappen zijn gezet om bevindingen op te lossen of achteraf vast te stellen dat bevindingen niet tot aanvullende risico's hebben geleid voor de jaarrekeningcontrole (zoals achteraf vaststellen of alle facturen in functiescheiding zijn geaccordeerd voor levering en budget). Tegelijkertijd is een aantal andere detailbevindingen - met name op het gebied van de automatiseringsomgeving - door de overgang naar Zaffier nog niet opgevolgd. Om de voortgang op de resterende bevindingen te bewaken, adviseren wij u een planning te maken met daarin de te ondernemen acties, zodat u intern de voortgang en de opvolging hiervan kunt bewaken. De opvolging van de IT-gerelateerde bevindingen is essentieel om een volgende stap te kunnen zetten in de doorontwikkeling van de kwaliteit van de interne beheersing en een eventuele control reliance strategie in de toekomst.

De organisatie aan de vooravond van de feitelijke samenvoeging van het Participatiebedrijf naar Zaffier. De afgelopen maanden heeft u veel voorbereidingen getroffen om een soepele implementatie per 1 januari 2023 mogelijk te maken. Echter constateren wij dat op het moment van schrijven van deze managementletter een aantal belangrijke acties nog uitgevoerd moet worden om te borgen dat ook vanuit verslaggevingsperspectief een efficiënte samenvoeging plaatsvindt per 1 januari 2023. Een aantal aandachtspunten hierbij zijn opgenomen bij de actuele ontwikkelingen in hoofdstuk 3.

1. Gedetailleerde tekortkomingen in beheersingsmaatregelen en aanbevelingen

Legenda:

Niet opgelost

Gedeeltelijk opgelost

Opgelost

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de follow-up van de aanbevelingen in onze voorgaande rapportages en een overzicht van de in 2022 geconstateerde bevindingen en aanbevelingen.

No	Transactiestroom	Bevinding	Status 2022
01	Omzet montage & verpakkingen	Invoercontrole orders	
02	Omzet montage & verpakkingen	Digitale registratie prijsafspraken	
03	Omzet montage & verpakkingen	Volledigheidsanalyse facturatie (incl. 0-tarieven)	
04	Inkopen	Workflow inkoopfacturen levering/budget	
05	Betalingen	Functiescheiding wijzigingen stamgegevens	
06	Loonkostensubsidie begeleid werken	Controle berekening uitbetaling loonkostensubsidie begeleid werken	
07	Interne frauderisicoanalyse	Actualisatie en vaststelling	
08	Gehele administratie	Functiescheiding invoer en controle memoriaalboekingen	

1. Gedetailleerde tekortkomingen in beheersingsmaatregelen en aanbevelingen

Legenda:

Niet opgelost

Gedeeltelijk opgelost

Opgelost

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de follow-up van de aanbevelingen in onze voorgaande rapportages en een overzicht van de in 2022 geconstateerde bevindingen en aanbevelingen.

No	Bevinding - omzet montage en verpakkingen	Follow-up 2022	Status 2022
01	<i>Invoercontrole orders (managementletter 2019)</i> <u>Bevinding (kans: midden, impact: midden)</u> Een medewerker Bedrijfsbureau maakt een verkooporder in AFAS aan op basis van de contractafspraken (prijs en aantallen). Er wordt echter niet (zichtbaar) gecontroleerd of de contractafspraken juist en volledig in AFAS zijn geregistreerd. U loopt hierdoor het risico dat bijvoorbeeld niet de juiste prijs in rekening wordt gebracht.	In 2022 is een workflow in AFAS toegevoegd ter ondersteuning van de invoercontrole op de prijzen van verkooporders. Deze workflow werd echter niet door AFAS afgedwongen en uit de praktijk blijkt dat de workflow bij invoer van nieuwe of wijziging van bestaande prijzen ook niet altijd handmatig is opgestart. Hierdoor is het mogelijk dat autorisatie van de prijs plaatsvindt ná de facturatie of zelfs helemaal niet plaatsvindt. U heeft reeds een analyse verricht waarin is nagegaan voor welke orders, waarbij een nieuwe prijs is ingevoerd, een tweede autorisatie heeft plaatsgevonden. Hieruit is gebleken dat deze autorisatie niet in alle gevallen heeft plaatsgevonden. Bij een willekeurig geselecteerde verkooporder in 2022 hebben wij vastgesteld dat de invoercontrole op de prijzen pas heeft plaatsgevonden nadat de verkooporder was gefactureerd. Daarnaast vindt geen zichtbare controle plaats op de overige contractafspraken, zoals de hoeveelheid en (leverings)condities. Wij hebben vernomen dat half november 2022 de workflow in AFAS is aangepast waardoor het systeem bij iedere mutatie van een verkoopprijs de volgende dag automatisch de workflow '<i>Prijsafpraak Montage en Verpakking</i>' opstart. Deze workflow dwingt het toevoegen van een bijlage door de invoerder en een controle op de ingevoerde prijzen aan de hand van deze bijlage door een tweede onafhankelijke medewerker af. Wij zien dit als een verdere verbetering van de interne beheersing. Wel adviseren wij u om de workflow uit te breiden met een zichtbare controle op andere contractafspraken, zoals de hoeveelheid en (leverings)condities.	

1. Gedetailleerde tekortkomingen in beheersingsmaatregelen en aanbevelingen

Legenda:

Niet opgelost

Gedeeltelijk opgelost

Opgelost

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de follow-up van de aanbevelingen in onze voorgaande rapportages en een overzicht van de in 2022 geconstateerde bevindingen en aanbevelingen.

No	Bevinding - omzet montage en verpakkingen	Follow-up 2022	Status 2022
02	<u>Registratie prijsafspraken (managementletter 2018)</u> <u>Advies</u> Wij hebben vernomen dat schriftelijke prijsafspraken met afnemers doorgaans niet standaard in AFAS worden opgeslagen. U geeft aan dat schriftelijke prijsafspraken op dit moment doorgaans in de mail of in een hardcopy map worden bewaard. Wij geven u in overweging om de prijsafspraken standaard te registreren in AFAS zodat de afspraken voor alle betrokken centraal te lokaliseren zijn hetgeen eventueel benodigde controles later in het proces gemakkelijker maakt.	U heeft aangegeven dat de schriftelijke prijsafspraken met afnemers met ingang van 2022 in AFAS worden opgeslagen en hierdoor te allen tijde digitaal beschikbaar zijn. Wij hebben vernomen dat half november 2022 de workflow in AFAS is aangepast waardoor het systeem bij iedere mutatie van een verkoopprijs de volgende dag automatisch de workflow '<i>Prijsafpraak Montage en Verpakking</i>' opstart. Deze workflow dwingt het toevoegen van een bijlage door de invoerder in het systeem en een controle op de ingevoerde prijzen aan de hand van deze bijlage door een tweede onafhankelijke medewerker af. De bevinding is daarmee opgevolgd.	

1. Gedetailleerde tekortkomingen in beheersingsmaatregelen en aanbevelingen

Legenda:

Niet opgelost

Gedeeltelijk opgelost

Opgelost

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de follow-up van de aanbevelingen in onze voorgaande rapportages en een overzicht van de in 2022 geconstateerde bevindingen en aanbevelingen.

No	Bevinding - omzet montage en verpakkingen	Follow-up 2022	Status 2022
03	<i>Volledigheidsanalyse facturatie</i> <u>Bevinding (kans: hoog, impact: midden)</u> U voert maandelijks een tweetal analyses uit die als doel hebben het vaststellen van de volledigheid van de facturatie. In de eerste analyse wordt de vergelijking gemaakt tussen geproduceerde en gefactureerde hoeveelheden. Doel hiervan is om vast te stellen of facturatie van geleverde orders volledig heeft plaatsgevonden. U voert maandelijks een analyse uit waarbij de vergelijking wordt gemaakt tussen geproduceerde en gefactureerde hoeveelheden. Doel hiervan is om vast te stellen of facturatie van geleverde orders volledig heeft plaatsgevonden. Tijdens de interim-controle 2021 hebben wij kennis genomen van uw volledigheidanalyse. Wij merken op dat de diepgang en mate van vastlegging van de volledigheidanalyse verder verbeterd kan worden. Verschillen tussen geproduceerde en gefactureerde eenheden worden wel inzichtelijk gemaakt, maar in veel gevallen ontbreekt een oorzaakanalyse en zichtbare opvolging van de ondernomen acties. Tot slot adviseren wij u om periodiek te monitoren of voorgenomen (herstel)acties zijn genomen om te borgen dat alle verschillen worden geanalyseerd en opgevolgd. De tweede analyse die u uitvoert om de volledigheid van de facturatie te borgen, is een analyse op verkooporders met een € 0-tarief. Wij hebben tevens kennis genomen van de 0-analyse, hieruit blijkt dat voor niet alle 0-orders een toelichting wordt gegeven op waarom deze orders tegen het 0-tarief worden gefactureerd.	De status van de bevinding is ongewijzigd ten opzichte van 2021. Tijdens de interim-controle 2022 hebben wij kennis genomen van de volledigheidanalyses. Wij hebben vastgesteld dat de verschillen tussen geproduceerde en gefactureerde eenheden inzichtelijk worden gemaakt maar dat de oorzaakanalyse en zichtbare opvolging van de ondernomen acties ontbreken. Voor wat betreft de 0-orders blijkt dat deze niet allemaal zijn voorzien van een toelichting waarom deze orders wel zijn geproduceerd, maar er geen bedrag is gefactureerd. Wel blijkt indirect (door omschrijving van de orderregel) vaak dat het gaat om herstelorders waarvan het logisch is dat deze niet gefactureerd worden. Uit de gesprekken is ook gebleken dat de uitgevoerde analyse niet in alle gevallen als bijlage in AFAS wordt toegevoegd waardoor achteraf door de medewerkers van de financiële administratie aan de hand van AFAS niet is vast te stellen of de analyse 'geproduceerd versus gefactureerd' (juist) is uitgevoerd. Wij adviseren u om uw medewerkers te benadrukken om niet alleen de verschillen tussen geproduceerde en gefactureerde hoeveelheden inzichtelijk te maken, maar ook een vastlegging te maken waarbij de verschillen worden verklaard en eventueel geplande herstelacties zijn uitgeschreven. Ook adviseren wij u in geval van orders tegen een € 0-tarief een toelichting op te nemen waaruit blijkt dat terecht een € 0-tarief wordt gehanteerd en daarbij actief te monitoren of herstelacties benodigd zijn en opgevolgd worden. Dit is essentieel om tijdig vast te stellen of orders volledig zijn gefactureerd en eventuele herstelacties te nemen. Tevens adviseren wij u om in AFAS af te dwingen dat deze analyse bij de workflow wordt toegevoegd zodat de controle op uitvoer mogelijk is.	

1. Gedetailleerde tekortkomingen in beheersingsmaatregelen en aanbevelingen

Legenda:

Niet opgelost

Gedeeltelijk opgelost

Opgelost

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de follow-up van de aanbevelingen in onze voorgaande rapportages en een overzicht van de in 2022 geconstateerde bevindingen en aanbevelingen.

No	Bevinding - inkopen	Follow-up 2022	Status 2022
04	<i>Workflow inkoopfacturen (managementletter 2018)</i> <u>Bevinding (kans: midden, impact: midden)</u> Binnen het proces van inkoopfacturen is ingeregeld dat er functiescheiding is tussen (i) autorisatie voor levering en (ii) autorisatie voor budget. Deze functiescheiding borgt dat er geen inkoopfacturen betaalbaar worden gesteld die niet daadwerkelijk zijn geleverd. Uit onze interim-controle blijkt dat niet wordt afgedwongen dat voorgenoemde functies altijd door twee verschillende personen worden uitgevoerd. U heeft de mogelijkheden om deze functiescheiding in AFAS in te regelen onderzocht en heeft er om begrijpelijke redenen voor gekozen om dit niet in AFAS in te regelen. In plaats daarvan analyseert de Assistent Controller FA-OB jaarlijks de activiteitenlog om eventuele functievermenging te detecteren. In de situaties waaruit blijkt dat de functiescheiding is doorbroken, wordt onderzocht waarom de factuur niet in functiescheiding is goedgekeurd en of er een risico aanwezig is dat deze goederen of diensten niet zijn geleverd respectievelijk verleend aan WNK. Deze vervangende interne beheersingsmaatregel borgt dat u functievermenging in het inkoopproces tijd constateert en analyseert.	Uit uw analyse functiescheiding heeft u over boekjaar 2021 geconstateerd dat functievermenging met name plaatsvindt in perioden dat budgethouders (bijvoorbeeld door ziekte of verlof) afwezig zijn. Om de facturen toch betaalbaar te kunnen stellen, wordt in dat geval de factuur voor levering en budget door dezelfde medewerker goedgekeurd. In 2021 heeft u een extra mogelijkheid in het systeem toegevoegd om facturen - in geval van afwezigheid van de budgethouder - voor goedkeuring door te sturen naar een vervangende manager. Het doel hiervan is het verminderen van het aantal facturen waarbij geen sprake is van functiescheiding tussen levering en budget. Deze extra mogelijkheid is echter optioneel en de functiescheiding wordt niet door het systeem afgedwongen. Wij hebben kennis genomen van de tussentijdse analyse over januari tot en met oktober 2022. Hieruit blijkt dat 20 inkoopfacturen niet in functiescheiding zijn geaccordeerd voor levering en budget. Deze facturen hebben een totale waarde van circa € 15.000. Uit de tussentijdse analyse over januari tot en met september 2021 bleek dat 37 inkoopfacturen met een totale waarde van circa € 22.000 niet in functiescheiding te zijn geaccordeerd voor levering en budget. Het aantal facturen waarbij de functiescheiding is doorbroken is dus afgenomen maar wij adviseren uw medewerkers nogmaals de werkafspraken te benadrukken om het aantal facturen dat niet in functiescheiding voor levering en budget worden goedgekeurd terug te brengen naar 0.	

1. Gedetailleerde tekortkomingen in beheersingsmaatregelen en aanbevelingen

Legenda:

Niet opgelost

Gedeeltelijk opgelost

Opgelost

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de follow-up van de aanbevelingen in onze voorgaande rapportages en een overzicht van de in 2022 geconstateerde bevindingen en aanbevelingen.

No	Bevinding - betalingen	Impact controle 2022	Status 2022
05	<i>Funcitiescheiding muteren crediteuren- en debiteurenstamgegevens</i> <u>Bevinding (kans: midden, impact: hoog)</u> Halverwege 2021 heeft u een nieuwe workflow ten aanzien van het proces van het invoeren/muteren en accorderen van crediteuren- en debiteurenstamgegevens (uitbetaling loonkostensubsidie) in gebruik genomen. Medewerkers die zijn gekoppeld aan de rol van financiële administratie kunnen stamgegevens aanmaken/wijzigen én goedkeuren. AFAS dwingt geen funcitiescheiding af tussen het aanmaken of wijzigen van stamgegevens en het accorderen van deze wijziging. Als gevolg van deze nieuwe workflow wordt op het betaalvoorstel door AFAS ook niet meer aangegeven welke crediteuren zijn gewijzigd of nieuw zijn aangemaakt waardoor een controle van mutaties achteraf aan de hand van het betaalvoorstel niet meer mogelijk is. U loopt hiermee het risico dat stamgegevens (al dan niet bewust) foutief worden aangemaakt of gewijzigd en dat dit niet wordt geconstateerd voordat een uitgaande betaling plaatsvindt. Met ingang van 5 december 2021 is in AFAS een workflow ingebouwd waarmee wordt afgedwongen dat het aanmaken of wijzigen en het goedkeuren van de crediteurstamgegevens niet door dezelfde medewerker kan plaatsvinden.	Om achteraf vast te stellen dat conform procesopzet alle wijzigingen in het crediteuren- en debiteurenstambestand in funcitiescheiding zijn ingevoerd en geaccordeerd, heeft u hiervoor een integrale data-analyse verricht. Uit deze analyse is gebleken dat in twee gevallen zowel het aanmaken als goedkeuren van de relatie door dezelfde medewerker heeft plaatsgevonden. Dit betrof uitbetalingen van reiskostvergoeding aan tweetal PAW'ers. Deze uitbetaling geschiedt niet via het reguliere salarisproces, omdat deze cliënten niet in dienst zijn bij WNK Personeelsdiensten. Voor de uitbetaling van dergelijke reiskostenvergoedingen dient een inkooprelatie te worden aangemaakt, waarbij in AFAS automatisch de reeds ingevoerde en gecontroleerde gegevens in het medewerkersdossier van desbetreffende cliënt wordt ingeladen. Het bankrekeningnummer van deze cliënten is bij het aanmaken van een medewerkersdossier reeds goedgekeurd in de desbetreffende workflow, hierdoor is - ondanks dat het aanmaken en goedkeuren door dezelfde medewerker heeft plaatsgevonden - sprake van funcitiescheiding in het proces. Het totaalbedrag aan uitgaande betalingen waarvan de invoer/wijzigingen en controle op de invoer/wijziging niet in funcitiescheiding via de workflow bankrekeningen heeft plaatsgevonden is slechts € 538. Aangezien het zoals beschreven in bovenstaande casussen gebeurt dat de workflow 'bankrekeningen' niet wordt gevolgd, adviseren wij om periodiek de analyse te verrichten waarbij wordt vastgesteld in welke gevallen geen sprake is van funcitiescheiding, wat de oorzaak en eventuele impact daarvan is en welke vervolgacties zijn genomen.	

1. Gedetailleerde tekortkomingen in beheersingsmaatregelen en aanbevelingen

Legenda:

Niet opgelost

Gedeeltelijk opgelost

Opgelost

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de follow-up van de aanbevelingen in onze voorgaande rapportages en een overzicht van de in 2022 geconstateerde bevindingen en aanbevelingen.

No	Bevinding – subsidie begeleid werken	Impact controle 2022	Status 2022
06	<i>Zichtbare vastlegging en controle uitbetaling loonkostensubsidie begeleid werken</i> <u>Bevinding (kans: midden, impact: midden)</u> Een detachingsconsulent berekent de hoogte van de loonkostensubsidie begeleid werken aan de hand van de geldende afspraken en onderliggende arbeidsovereenkomst. De interne afspraak is dat de detachingsconsulent de berekening van de loonkostensubsidie in AFAS vastlegt zodat een tweede medewerker kan controleren of de loonkostensubsidie juist is berekend. Tijdens de interim-controle hebben wij van een willekeurig dossier vastgesteld dat de consulent de berekening van de loonkostensubsidie niet in AFAS heeft toegevoegd, alleen de uitkomst van de berekening is opgenomen. Daar komt bij dat u van het geselecteerde dossier achteraf heeft geconstateerd dat er een fout in de berekening zit. Wanneer loonkostensubsidie op grond van de WSW wordt verstrekt berekent de detachingsconsulent de loonkostensubsidie op een tweetal manieren, de berekening met de laagste uitkomst betreft de uiteindelijk toe te kennen loonkostensubsidie. De fout in de berekening van het geselecteerde dossier bevindt zich in de berekening met de hoogste uitkomst. Deze fout leidt derhalve niet tot een afwijking in de administratie gezien dit niet de loonkostensubsidie betreft die uiteindelijk is toegekend en uitbetaald. Eind 2022 is er, naar aanleiding van de bevinding dat er door de consulent een fout in de berekening was gemaakt, een rekentool gemaakt. Hiermee worden fouten in berekeningen geëlimineerd.	Tijdens de interim-controle 2022 hebben wij vastgesteld dat in de workflow in AFAS een aanvullende stap “Controleer ingevulde gegevens + berekening” is opgenomen. In deze stap dient een tweede medewerker de berekening van de loonkostensubsidie op juistheid te controleren. Tijdens de interim-controle hebben wij van een willekeurig geselecteerd dossier vastgesteld dat deze conform procesopzet in functiescheiding is ingevoerd en gecontroleerd en uit de workflowgeschiedenis blijkt eveneens dat de tweede medewerker vragen heeft gesteld over de hoogte van de berekening. Daarmee is het advies afdoende opgevolgd.	

1. Gedetailleerde tekortkomingen in beheersingsmaatregelen en aanbevelingen

Legenda:

Niet opgelost

Gedeeltelijk opgelost

Opgelost

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de follow-up van de aanbevelingen in onze voorgaande rapportages en een overzicht van de in 2022 geconstateerde bevindingen en aanbevelingen.

No	Bevinding - financial reporting	Follow-up 2022	Status 2022
07	<i>Interne frauderisicoanalyse</i> In 2020 heeft u aan de hand van gesprekken met uw (uitvoerende) medewerkers inzicht verkregen in de specifieke (fraude)risico's voor WNK en heeft u uw interne frauderisicoanalyse geactualiseerd en verder uitgediept. De geactualiseerde analyse bevat de minimale aspecten die wij noodzakelijk achten, zoals: • een evaluatie van onder andere risico's op het gebied van frauduleuze verslaggeving, management override of controls, omkoping & corruptie en cybersecurityrisico's; • de frauderisico's zijn concreet, specifiek en gekwantificeerd. Hierbij heeft u eveneens een inschatting opgenomen van de kans en de impact van de risico's en welke interne-beheersmaatregelen zijn er zijn geïmplementeerd om risico's te mitigeren. Het advies om de interne frauderisicoanalyse te actualiseren is daarmee opgevolgd. De frauderisicoanalyse is een dynamisch document welke periodiek geactualiseerd dient te worden, bijvoorbeeld wanneer er wijzigingen plaats vinden in primaire processen bijvoorbeeld als gevolg van de komende samenvoeging naar Zaffier. Om het besef en draagvlak in de organisatie ten aanzien van voorkomen van fraude hoog te houden, is het van belang dat het onderwerp fraude regelmatig wordt besproken in de organisatie en tijdens vergaderingen van het bestuur. Wij hebben begrepen dat het bespreken van de interne frauderisicoanalyse nog niet op de agenda van het algemeen bestuur is geagendeerd. Wij adviseren de bespreking van de interne frauderisicoanalyse alsnog te agenderen.	Wij hebben vastgesteld dat de interne frauderisicoanalyse op 12 mei 2022 door het dagelijks bestuur is vastgesteld. De tekst van de interne frauderisico zal (net als voorgaande jaren) worden opgenomen in de jaarrekening 2022 die wordt vastgesteld door het algemeen bestuur. De bevinding is daarmee opgevolgd. Als onderdeel van de samenvoeging naar Zaffier worden bedrijfsprocessen opnieuw tegen het licht gehouden waarbij per proces wordt vastgesteld of het adresseren van frauderisico's afdoende in de processen is geborgd en om het draagvlak in de organisatie ten aanzien van voorkomen van fraude hoog te houden.	

1. Gedetailleerde tekortkomingen in beheersingsmaatregelen en aanbevelingen

Legenda:

Niet opgelost

Gedeeltelijk opgelost

Opgelost

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de follow-up van de aanbevelingen in onze voorgaande rapportages en een overzicht van de in 2022 geconstateerde bevindingen en aanbevelingen.

No	Bevinding - financial reporting	Follow-up 2022	Status 2022
08	<i>Geen autorisatie memoriaalboekingen</i> Binnen het proces van het verwerken van memoriaalboekingen heeft u ingeregeld dat boekingen worden voorzien van een bijlage met onderbouwende documentatie. Wij vernamen dat er geen controle is ingericht om vast te stellen dat de gemaakte boeking aansluit op de (geautoriseerde) bijlage. Uit afstemming met uw medewerkers blijkt dat een eventuele foutieve boeking (voor zover van relevante omvang) wel zouden wordenesignaleerd vanuit de periodieke analyses in het kader van de tussentijdse informatievoorziening. WNK heeft de bewuste keuze gemaakt om de memoriaalboekingen niet vooraf te laten autoriseren. De periodieke analyse achteraf in het kader van de periodeafsluiting wordt als voldoende geacht. Echter wordt de periodieke analyse niet zichtbaar vastgelegd en zijn er geen richtlijnen opgesteld t.a.v. de periodieke analyse (bijvoorbeeld wanneer sprake dient te zijn van follow-up). De afgelopen jaren was het aantal handmatige memoriaalboekingen die WNK maakt beperkt.	Met het oog op de samenvoeging naar Zaffier per 1 januari 2023 is de verwachting dat het aantal memoriaalboekingen rond de jaarovergang 2022/2023 zal toenemen. Daar komt bij dat dit door de samenvoeging van de administraties van WNK, Haltewerk en de BUCH-werkorganisatie boekingen zullen zijn met een niet-routinematig karakter. Door een toename in het aantal memoriaalboekingen en de mogelijke complexiteit van deze boekingen adviseren wij u voor deze boekingen functiescheiding in te regelen tussen het invoeren en controleren van de boekingen. Dit om te voorkomen dat boekingen foutief of onrechtmatig zijn en op een later moment mogelijk met terugwerkende kracht herstelacties moeten worden genomen. Uw Teamleider FA-OB heeft aangegeven de controle op de memoriaalboekingen rondom de jaarovergang op te nemen in het reeds bestaande overzicht '<i>Afspraken m.b.t. jaarovergang Zaffier</i>'. Bij de start van de jaarrekeningcontrole ontvangen wij graag een overzicht met de memoriaalboekingen rondom jaarwisseling en de zichtbare vastleggingen van de controle ten aanzien van deze boekingen.	

2. Tekortkomingen in de beheersingsmaatregelen en aanbevelingen betreffende IT-omgeving

2. Tekortkomingen in de beheersingsmaatregelen en aanbevelingen betreffende IT-omgeving

Inleiding

Al meerdere jaren zet WNK Personeelsdiensten stappen om handmatige handelingen te elimineren en processen in te bedden in digitale workflows in AFAS. Ook gedurende 2022 zijn een aantal nieuwe workflows in gebruik genomen die moeten bijdragen aan een verbetering van de interne beheersing (zoals de workflow *Controleer ingevulde gegevens + berekening* in het proces van de loonkostensubsidie, zie voorgaand hoofdstuk). De betrouwbaarheid en integriteit van deze workflows hangt één op één samen met de kwaliteit van de algehele beheersing van de IT processen, de zogenoemde General IT Controls.

Tijdens de interim-controle hebben wij vastgesteld dat de eerder door ons gerapporteerde bevindingen op het gebied van de automatiseringsomgeving niet zijn opgelost. U heeft aangegeven dat de oorzaak hiervan ligt in de overgang naar Zaffier. Los van in welke AFAS omgeving/administratie er gewerkt gaat worden, zal de juistheid van de rechten en rollen en de beslismatrix voor goedkeuringen (wijzigingsbeheer) volledig opnieuw moeten worden ingericht. Uw huidige planning is om begin 2023 (wanneer de daadwerkelijke inrichting van de administratie van Zaffier bekend is) de processen ten aanzien van autorisatie, functiematrix en proceseigenaren vast te stellen en de controlewerkzaamheden hierop uit te voeren.

In bijlage 1 hebben wij van de bevindingen uit voorgaande rapportages aangegeven wat de huidige status is. Naast de detailbevindingen merken wij op dat er door het management in algemeenheid geen formele procedures en richtlijnen zijn opgesteld ten aanzien van de review op gebruikersrechten, het indienstproces, uitdienstproces, wachtwoordinstellingen, het wijzigingsproces en het implementatieproces. Aangezien de organisatie in omvang en complexiteit door de overgang naar Zaffier toeneemt, benadrukken wij nogmaals het belang van het opstellen van formele procedures en richtlijnen die de moeten bijdragen aan de kwaliteit van de algehele beheersing van de IT- processen.

Scope

Wij hebben de opzet en waar mogelijk het bestaan vastgesteld van de beheersprocessen ten aanzien van AFAS zoals benoemd in bijlage 1. Wanneer de interne-beheersmaatregelen verder zijn verbeterd, zullen wij tijdens een volgende controle eveneens de effectieve werking over het gehele boekjaar toetsen. Wij merken wel op dat dit afhankelijk is van de wijzigingen die in de ICT-infrastructuur gaan plaats vinden met het oog op de komende samenvoeging tot één participatiebedrijf. Omdat er geen koppeling bestaat tussen het gebruikersaccount in Windows en in AFAS, hebben wij de beheersing van de Windows Active Directory niet getoetst.

3. Actuele ontwikkelingen

Relevant voor de jaarrekening 2022

3. Actuele ontwikkelingen

Samenvoeging Participatiebedrijf: Zaffier

De gemeenten in de regio Alkmaar hebben in het verleden de wens uitgesproken om de Participatiewet gezamenlijk uitvoeren via één regionale uitvoeringsorganisatie. Deze organisatie ontstaat door het ineenschuiven van drie uitvoeringsorganisaties: de BUCH-werkorganisatie (onderdelen), Halte Werk en WNK Personeelsdiensten tot Zaffier. Het doel van het samenvoegen van de uitvoeringsorganisaties is dat de uitvoering van de Participatiewet in de regio kan worden verbeterd.

De Colleges van B&W uit de regio Alkmaar, bestaande uit de gemeenten Alkmaar, Bergen, Castricum, Heerhugowaard, Heiloo, Langedijk en Uitgeest hebben hiertoe besloten. De betrokken gemeenteraden hebben het richtinggevend besluit van de colleges onderschreven.

Per 1 januari 2022 is de Gemeenschappelijke Regeling WNK gewijzigd naar GR SORA waarbij BUCH-werkorganisatie en Halte Werk in toetreden. Per 1 april 2022 is de definitieve werktitel gewijzigd naar Zaffier. De leden van het Algemeen Bestuur van Zaffier (twee per college) zijn inmiddels ook benoemd. De afronding van het plaatsingsproces en de formele nieuwe structuur, functies, werkprocessen en ICT-integratie zijn gepland voor 1 januari 2023. Per die datum zal ook de financiële samenvoeging plaatsvinden. De naam Zaffier is ook al ingeschreven bij de Kamer van Koophandel en WNK Personeelsdiensten gebruikt momenteel beide handelsnamen (WNK Personeelsdiensten en Zaffier) richting relaties.

De afgelopen maanden zijn reeds verschillende acties genomen als onderdeel van de implementatie naar Zaffier. De werkgroep *Governance* heeft zich bezig gehouden met diverse acties ter voorbereiding op de samenvoeging, zoals:

- Inzichtelijk maken en in gang zetten van diverse formele taken, zoals de herziening van de tekst van de gemeenschappelijke regeling, maar ook het inzichtelijk maken en afsluiten van diverse langlopende overeenkomsten (huur-, lease-, accountant etc).
- Inzichtelijk maken en aangaan/aanpassen van diverse covenanten, overeenkomsten en verwerkersovereenkomsten.
- Aanpassen van specifieke artikelen in bestaande verordeningen en beleidsregels.

Naast de reeds genomen acties, benadrukken wij het belang van het tijdig opvolgen van de nog openstaande acties, zoals het vaststellen van het mandaatbesluit en bevoegdhedenregister, om te borgen dat verantwoordelijkheden op het passende niveau in de organisatie worden belegd en om te voorkomen dat er handelingen worden verricht die vanuit dit punt formeel onrechtmatig kunnen zijn. Ook hebben wij begrepen dat er nog onduidelijkheden zijn met betrekking tot (het inrichten van) een aantal bedrijfsprocessen en de onderliggende IT-omgevingen (welke processen wel in AFAS en welke niet).

Zodra Zaffier per 1 januari 2023 operationeel is, zullen de 'kinderfouten' uit de organisatie worden gehaald die zijn gebleken tijdens of na de implementatiefase. Dit kan bijvoorbeeld wijzigingen in workflows betreffen. Deze optimalisatie zal de nodige aandacht vragen van management en medewerkers, evenals de integratie van de drie culturen naar een nieuwe cultuur.

Notitie Geldstromen Zaffier

De afgelopen periode heeft WNK ons actief betrokken bij de actuele ontwikkelingen rondom Zaffier. Een belangrijk aandachtspunt is de interne *Notitie Geldstromen Zaffier 1 april 2022 – 31 december 2022* welke op 7 april 2022 door het algemeen bestuur is besproken en vastgesteld. De besturen van de samen te voegen organisaties hadden de intentie om per 1 januari 2023 de gemeenschappelijke regeling aan te passen en de taken die nu nog worden uitgevoerd door Haltewerk en BUCH per 1 januari 2023 in delegatie over te brengen naar Zaffier. Echter is de tekst van de GR Zaffier reeds aangepast per 1 april 2022. Dit betekent dat de regionale uitvoering van de Participatiewet en aanpalende regelgeving voor alle deelnemende gemeenten per 1 april 2022 is gedelegeerd aan Zaffier. Echter, is de implementatie van Zaffier (inrichten processen, ICT, overnemen personeel etc.) per 1 april 2022 nog niet gereed, waardoor de uitvoering hiervan niet operationeel effectief kan zijn. De besturen hebben met de *Notitie Geldstromen* besloten om per 1 april 2022 de gedelegeerde taken te mandateren aan de werkorganisatie BUCH en Halte Werk, waardoor in de feitelijke uitvoering van de processen per 1 april 2022 niets is gewijzigd. Ondanks dat er in de feitelijke uitvoering niets wijzigt, zou het mandateren van taken betekenen dat deze geldstromen opgenomen dienen te worden in de jaarrekening van Zaffier 2022. Uit de notitie blijkt echter dat expliciet is bedoeld dat voor de financiering van WNK (Zaffier) in 2022 er niets verandert. De bestaande uitvoeringskosten die de gemeente Alkmaar en de gemeente Dijk en Waard nu vergoeden aan Halte Werk gaan naar Zaffier. Halte Werk belast de kosten voor uitvoering door aan Zaffier. Het doel van de notitie is dat voor 2022 een stabiele en budgetneutrale situatie wordt bereikt waarmee de uitvoering van de activiteiten is geborgd.

3. Actuele ontwikkelingen

Uit de notitie blijkt dat de intentie is de huidige situatie (WNK/Haltewerk/BUCH) te handhaven tot 1 januari 2023, ondanks dat de tekst van de GR op het onderdeel ondermandaat te vroeg is aangepast. Middels de notitie zijn alle betrokken partijen op de hoogte van de gewenste situatie en het feit dat het niet bedoeld is per 1 april 2022 de taken van Haltewerk en BUCH in mandaat te verstrekken en daarmee in de jaarrekening 2022 op te nemen. Derhalve is besloten de *Notitie Geldstromen* aan het normenkader 2022 toe te voegen, waardoor het GR-besluit van Zaffier in samenhang met de AB-notitie de uitkomst biedt om de jaarstukken van de GR op te maken exclusief gedelegeerde geldstromen. Dit leidt ertoe dat verslaggevingstechnisch de samenvoeging per 1 januari 2023 plaatsvindt en de jaarrekening 2022 wordt opgemaakt zonder de gemandateerde geldstromen. Wij blijven graag met u in gesprek bij nieuwe ontwikkelingen omtrent Zaffier en de uiteindelijke implementatie om de gevolgen voor 2023 en verder te bepalen.

Rechtmatigheidsverantwoording

Actuele ontwikkelingen

Op 27 september 2022 heeft de eerste kamer de Wet versterking decentrale rekenkamers vastgesteld. Een onderdeel van deze wet vormt de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording. Met ingang van 2023 zal niet langer de accountant een oordeel geven over het al dan niet rechtmatig handelen door het dagelijks bestuur, maar zal het dagelijks bestuur hierover zelf verantwoording afleggen in de jaarrekening. Dit betreft de rechtmatigheidsverantwoording. Wij zullen als uw accountant de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening toetsen zoals wij ook andere toelichtingen in de jaarrekening toetsen.

Verantwoordelijkheid van het algemeen bestuur

Een belangrijk element binnen de rechtmatigheidsverantwoording betreft de verantwoordingsgrens. De verantwoordingsgrens is de grens waarboven het dagelijks bestuur de afwijkingen rapporteert in de rechtmatigheidsverantwoording. Deze verantwoordingsgrens moet liggen tussen de 0% en 3% van uw lasten. Ons advies hierbij is om een grens van 1% van de lasten te hanteren. Aangezien de verantwoordingsgrens geen impact heeft op de diepgang van de door de accountant uitgevoerde werkzaamheden zorgt het hanteren van een verantwoordingsgrens gelijk aan de materialiteit voor een eenduidig beeld bij de beoordeling van afwijkingen.

Het algemeen bestuur kan naast de verantwoordingsgrens een rapporteringsgrens meegeven aan het dagelijks bestuur waarboven een nadere uiteenzetting in de paragraaf bedrijfsvoering wordt verwacht. Daarbij kan het algemeen bestuur afspreken dat het dagelijks bestuur rapporteert over de wijze waarop zij opvolging gaan geven aan de gerapporteerde afwijkingen in de rechtmatigheidsverantwoording.

Voor de controle van het boekjaar 2023 is het verder van belang dat de van toepassing zijnde kaders tijdig door het algemeen bestuur worden vastgesteld. Een belangrijke wijziging treedt op in de controleverordening. In de controleverordening zijn de kaders voor toetsing door de accountant opgenomen.

Doordat het dagelijks bestuur gaat rapporteren over de rechtmatigheid en de accountant de toetsing van de rechtmatigheid zal doen aan de hand van de rechtmatigheidsverantwoording zal dit leiden tot een aanpassing. Verder kan aan de financiële verordening de verantwoordingsgrens worden toegevoegd. Dit is echter geen verplichting. De controleverordening dient wel te worden aangepast op de veranderende verantwoordelijkheden rondom de getrouwheid en rechtmatigheid.

Verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur

Het dagelijks bestuur voert het met het algemeen bestuur overeengekomen beleid uit binnen de door het algemeen bestuur vastgestelde kaders. Het dagelijks bestuur is met ingang van 2023 verantwoordelijk voor:

- Het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en resultaat getrouw dient weer te geven in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording (hierna BBV). Daarin is begrepen de zogenaamde rechtmatigheidsverantwoording, die een getrouw beeld geeft van de rechtmatige totstandkoming van de in de jaarrekening opgenomen lasten, baten en balansmutaties.
- Een zodanig systeem van interne beheersing, inclusief het operationaliseren van het normenkader naar een rechtmatigheidstoetsingskader, dat noodzakelijk is om het opmaken van de jaarrekening inclusief de rechtmatigheidsverantwoording mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

3. Actuele ontwikkelingen

Rechtmatigheidsverantwoording (vervolg)

De verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur voor het opstellen van een betrouwbare rechtmatigheidsverantwoording brengt met zich mee dat het dagelijks bestuur moet zorgdragen dat de gemeentelijke administratie adequate onderbouwing bevat voor de beweringen in de rechtmatigheidsverantwoording. In dat kader dient het dagelijks bestuur te borgen dat (rechtmatigheids)bevindingen (centraal) worden geregistreerd. Op basis van deze registratie heeft het dagelijks bestuur inzicht in de ontwikkeling van de onrechtmatigheden (gedurende het jaar en over jaargrenzen heen), kan corrigerend worden opgetreden om onrechtmatigheden te voorkomen en waar mogelijk te (tijdig) herstellen.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het vormgeven een zodanige interne beheersing dat te allen tijde rechtmatig wordt gehandeld. Dit kan middels interne beheersing in de lijnorganisatie (zoals voldoende controle technische functiescheiding, formats voor beschikkingen, toetsingsrapportages, etc.), werkzaamheden door ondersteunende afdelingen (planning & control) en eventuele overige verbijzonderde interne controles.

Waar staat WNK Personeelsdiensten nu?

Het interne controleplan van WNK Personeelsdiensten is opgesteld en wordt nu intern beoordeeld of deze volledig is, en of de wijzigingen in de processen en interne controles verband met Zaffier ook zijn opgenomen. Daarnaast heeft de kennismaking tussen de medewerkers van WNK en het interne controle team van Halte Werk plaatsgevonden, maar moeten de werkwijzen nog wel worden samengevoegd. Nadat het interne controleplan gereed is, stemmen wij deze graag met u af om uiteindelijk een efficiënte controle mogelijk te maken. Aangezien de rechtmatigheidsverantwoording is uitgesteld van boekjaar 2022 naar 2023, zijn de stukken van de DB-agenda afgehaald. Wij vragen – naast het afronden van het interne controleplan – uw aandacht voor de volgende formele vereisten:

- Vaststellen van de verantwoordingsgrens door het algemeen bestuur.
- Aanpassen van de Verordening 213 (controleverordening) aan de hand van de gewijzigde wettekst.
- Overeenkomstig de Kadernota Rechtmatigheid dienst de Verordening 212 (Financiële verordening) te worden aangepast. In de kadernota staat beschreven welke aanpassingen moeten en kunnen worden verwerkt.

Wet normering topinkomens (WNT)

Voor 2022 bedraagt de algemene maximale bezoldigingsnorm voor topfunctionarissen in dienstbetrekking € 216.000 per jaar op fulltime basis.

Verlofsparen (wel of geen voorziening te vormen)

Met de invoering van de cao gemeenten 2021-2022 kunnen medewerkers vanaf 1 januari 2022 bovenwettelijke vakantie-uren sparen. Met dit 'verlofsparen' kunnen medewerkers passend bij hun levensfase hun bovenwettelijke vakantie-uren inzetten op een manier die aansluit bij hun persoonlijke levens- en carrièreplanning en het gemeentelijke vitaliteitsbeeld. Deze vakantie-uren verjaren niet. Het verlofsparen kan leiden tot verlofstuwmeren die medewerkers bijvoorbeeld inzetten voor een sabbatical of om eerder met pensioen te gaan, en roept daarmee een tweetal vraagstukken op:

- Voor de continuïteit van de bedrijfsvoering is het belangrijk dat WNK in beeld brengt en houdt wie aan verlofsparen doet c.q. gaat doen en wanneer de medewerkers verwachten deze uren op te nemen. Met dit inzicht kan de organisatie tijdig anticiperen op bijvoorbeeld langdurige afwezigheid bij een sabbatical of vertrek van medewerkers door vervroegd pensioen.
- Voor de financiering van de verplichting uit hoofde van gespaarde verlofuren is het de vraag of WNK ter zake een voorziening moet vormen. Aangezien bij verlofsparen waarschijnlijk sprake is van arbeidskostengerelateerde verplichtingen die een niet voorspelbare opbouw en daarmee ook onvoorspelbare afbouw kennen, lijkt het erop dat de gemeente hiervoor een voorziening dient te vormen (voor arbeidskostengerelateerde verplichtingen met een jaarlijks vergelijkbaar volume geldt vanuit het BBV een verbod op het vormen van een voorziening). Komend najaar gaan wij in gesprek met uw medewerkers om vast te stellen wat de impact van deze wijziging in de cao voor WNK is.

3. Actuele ontwikkelingen

Europese aanbestedingen

De Europese Commissie heeft de lidstaten haar ontwerp Europese verordeningen meegedeeld, waarin geformaliseerde procedurele drempels voor Europees aanbesteden zijn vastgelegd die vanaf 1 januari 2022 gelden.

De Europese drempelbedragen zijn per 1 januari 2022 als volgt:

- € 215.000 voor de leverings- en dienstencontracten.
- € 5.382.000 voor opdrachten voor werken en consessieovereenkomsten.

Uitgebreide controleverklaring | Fraude

In lijn met de toegenomen verwachtingen en de verhoogde aandacht vanuit het maatschappelijk verkeer voor onder andere fraude en continuïteit is het bij wettelijke controles vanaf boekjaar 2022 voor accountants verplicht om in de controleverklaring over onze controle aanpak ten aanzien van frauderisico's en continuïteit te rapporteren. Alhoewel deze verplichting alleen geldt voor wettelijke controles, passen wij deze richtlijn ook toe bij niet wettelijke controles. Dit betekent dat er een sectie 'Controle aanpak frauderisico's' en een sectie 'Controle aanpak continuïteit' zal worden opgenomen in de controleverklaring bij de jaarrekening 2022 van WNK Personeelsdiensten. In deze sectie kunnen wij onder ander rapporteren over de geïdentificeerde risico's, verwijzingen naar eventuele toelichtingen in de jaarrekening, de uitgevoerde werkzaamheden, de uitkomst van de werkzaamheden en eventuele belangrijke waarnemingen met betrekking tot deze onderwerpen. De concept tekst van onze controleverklaring zullen wij afstemmen met uw medewerkers.

Duurzame bedrijfsvoering | groeiende urgentie

Als organisatie in de publieke sector heeft u belang bij het realiseren van een duurzame bedrijfsvoering. Niet alleen vanuit een voorbeeldfunctie, maar ook omdat het verschil maakt. Denk bijvoorbeeld aan beschikbaarheid van energie en arbeid en blijvende toegang tot de kapitaalmarkt. De impact van duurzame bedrijfsvoering wordt snel steeds groter en de vraag naar hoe organisaties omgaan met duurzaamheid wordt steeds urgenter. Graag denken wij met u mee welke impact uw organisatie maakt op het gebied van duurzaamheid. Een belangrijk eerste inzicht is een integraal beeld van uw duurzaamheidsdoelstellingen en -activiteiten afgezet tegen relevante wet- en regelgeving. Hiermee loopt u voorop met dit maatschappelijk relevante thema en bent u in staat aansluiting te houden met de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) die vanaf 2024 in stappen verplicht wordt voor verschillende organisaties.

Achtergrond

Wereldwijd wordt gewerkt aan de 17 Sustainable Development Goals (SDGs). Landen hebben afspraken gemaakt zoals de Green Deal (EU-verband) en in Nederland zijn doelen vastgelegd in onder andere het Klimaatakkoord. Klimaat gerelateerde projecten en activiteiten hebben de aandacht, maar ook sociale en governance doelen maken onderdeel uit van duurzaamheid.

Impact op publieke organisaties

Gezien de grote urgentie op het gebied van duurzaamheid, is een belangrijke rol weggelegd voor publieke organisaties. Relevant is om inzicht te krijgen in de brede impact van duurzaamheid (en – verslaggeving) op uw organisatie en te identificeren welke risico's en kansen toeziën op uw activiteiten. Belangrijk om te realiseren is dat gedegen duurzaamheidsverslaggeving een relatief lange voorbereidingstijd kent. Het rapporteren over duurzaamheid is voor veel organisaties nieuw en de grootste uitdaging ziet veelal toe op de beschikbaarheid van betrouwbare informatie, omdat de informatiesystemen vaak nog niet hierop zijn ingericht.

Een goede tijdige voorbereiding, inclusief stakeholder- en materialiteitsanalyse is enorm belangrijk om klaar te zijn voor deze nieuwe maatschappelijke rol en deze vorm van verslaggeving. Wij adviseren u om in het jaarverslag 2023 aandacht te besteden aan dit onderwerp.

Wet- en regelgeving rond duurzaamheidsrapportage

In april 2021 heeft de Europese Commissie met een wetsvoorstel is de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) gepubliceerd, welke naar verwachting in 2022 zal worden aangenomen. Deze nieuwe richtlijn vervangt de huidige niet-financiële rapportagerichtlijn 'Non-Financial Reporting Directive (2014/95/EU) die momenteel verplicht is voor Organisaties van Openbaar Belang.

De CSRD is een richtlijn die ondernemingen verplicht te rapporteren over de milieu- en de sociale impact van hun bedrijfsactiviteiten. Nieuw ten opzichte van de bestaande richtlijn is dat er een verplichting ontstaat om deze informatie te laten toetsen, waarschijnlijk door de accountant of een andere assurance provider. Daarnaast worden ondernemingen verplicht substantieel meer te rapporteren over Ecologische-, Sociale- en Governance factoren.

3. Actuele ontwikkelingen

Huidige reikwijdte verplichte duurzaamheidsverslaggeving

Ondernemingen die op dit moment onder de NFRD vallen, moeten vanaf 1 januari 2024 voldoen aan de CSRD. Vanaf 2025 volgen ondernemingen, die twee jaren op rij voldoen aan minimaal twee van de drie criteria: € 40 miljoen netto omzet, € 20 miljoen balanstotaal en/of 250 of meer medewerkers. Vanaf 2026 volgen kleinere ondernemingen. Alhoewel publieke organisaties (met uitzondering van rechtsvormen B.V. en N.V.) nog niet direct gerelateerd worden aan de CSRD is het vanuit de eerder genoemde urgentie van een duurzame bedrijfsvoering van belang aansluiting te vinden met de relevante wet- en regelgeving.

Bijlage 1 Gedetailleerde tekortkomingen IT

Bijlage 1 Gedetailleerde tekortkomingen IT

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de follow-up van de aanbevelingen uit onze eerdere rapportages en onze aanbeveling naar aanleiding van de interim-controle.

No	General IT Controls – bevinding voorgaande rapportage	Status 2022
1	<i>User access: wachtwoordbeleid</i> WNK Personeelsdiensten steunt qua wachtwoordbeleid op de instellingen zoals aangeboden door AFAS, er is geen sprake van koppeling met het Windows account. Dit houdt in dat er sprake is van een multifactor-authenticatie, hetgeen in de basis een sterk inlogmechanisme betreft. Op enkele afdelingen wordt de tweede verificatie (de sms) naar een mobiele telefoon gestuurd die bestemd is voor algemeen gebruik binnen de afdeling. Daarmee wordt de tweede verificatie niet meer vertrouwelijk naar één persoon gestuurd, wat de kracht van deze tweede authenticatie doet afnemen. Wij begrepen dat het uit praktische overwegingen op deze manier is ingericht, omdat meerdere medewerkers niet beschikken over een telefoon van de zaak (wat overigens ook niet noodzakelijk is) en enkele medewerkers zelfs helemaal niet over een mobiele telefoon beschikken.	Met ingang van 2022 is het verplicht om gebruik te maken van de AFAS app om in te loggen in AFAS en is er sprake van multifactor-authenticatie. Er is geen sprake meer van gebruik van de afdelingstelefoon. Daarmee is deze bevinding opgevolgd.
2	<i>User access: beheer van rechten en rollen</i> Voor het aanvragen van een nieuw account binnen AFAS is een uniform proces ingericht waarbij de leidinggevende akkoord moet geven op het aanmaken van het account en de bijhorende rechten. Wij merken op dat bij het in dienst melden van nieuwe medewerkers in de aanvraag om vergelijkende rechten wordt gevraagd, hierdoor loopt de organisatie het risico dat er te veel toegangsrechten worden toegekend aan een nieuwe medewerker. In de huidige procedures is er slechts sprake van een goedkeuring van de leidinggevende bij het aanmaken van een nieuw account of het toekennen van aanvullende rechten. Wanneer er rechten buiten de reguliere autorisatiematrix worden aangevraagd, adviseren wij om ook een goedkeuring door de proceseigenaar plaats te laten vinden, omdat deze functionaris kan toetsen of het toekennen van rechten buiten de autorisatiematrix geen functiescheidingsconflicten met zich mee brengt.	Wij hebben vernomen dat het proces niet is gewijzigd ten opzichte van 2021 omdat de organisatie nog aan het onderzoeken was of voor de overgang van Zaffier een gehele nieuwe administratie ingericht ging worden of dat de huidige administratie uitgebreid zal worden. Als gevolg van de overgang naar Zaffier hebben alle gebruikers een nieuwe functie gekregen. Bij elke functie (dus niet alleen de medewerkers die nieuw in dienst zijn getreden) moet opnieuw worden vastgesteld welke rechten in welke applicaties de medewerkers nodig hebben. De functiematrix, verantwoordelijkheden en proceseigenaren zullen om deze reden ook wijzigen. Wij benadrukken het belang van het op korte termijn uitvoeren van de review op rechten van alle medewerkers om te evalueren of medewerkers niet te veel rechten hebben of de rechten functiescheidingsconflicten met zich mee brengen (zie volgende slide). Wij ontvangen deze review graag bij de start van de jaarrekeningcontrole 2022 in februari 2023. Naast het uitvoeren van bovenstaande review, blijkt het advies om wanneer er voor nieuwe medewerkers rechten buiten de reguliere autorisatiematrix worden aangevraagd, om ook een goedkeuring door de proceseigenaar plaats te laten vinden, omdat deze functionaris kan toetsen of het toekennen van rechten buiten de autorisatiematrix geen functiescheidingsconflicten met zich mee brengt.

Bijlage 1 Gedetailleerde tekortkomingen IT

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de follow-up van de aanbevelingen uit onze eerdere rapportages en onze aanbeveling naar aanleiding van de interim-controle.

No	General IT Controls – bevinding voorgaande rapportage	Status 2022
3	<i>User access: user review</i> U bent gestart met het uitvoeren van een review om vast te stellen of medewerkers beschikking hebben over rollen die niet toegekend horen te worden conform de vastgestelde autorisatiematrix. Wij vernamen dat uit de eerste stappen van de review is gebleken dat in enkele gevallen medewerkers beschikken over rollen die niet (meer) benodigd zijn gezien de functie. De review was in 2020 nog niet volledig afgerond. Wij adviseren u om de in 2020 opgezette review periodiek te plannen als terugkerende taak in AFAS, waarin u eveneens de uitkomst van de review kunt documenteren. Tot slot adviseren wij om periodiek te toetsen of de inhoud van standaardrollen nog passen bij de gewenste situatie en geen functiescheidingsconflicten bevat. In 2021 heeft u aangegeven dat de review op de rollen niet conform planning in 2020 heeft kunnen afronden als gevolg van het thuiswerken. Deze review op de toegekende autorisatie zou op korte termijn samen met de proceseigenaren plaatsvinden.	U heeft aangegeven dat de review in verband met de overgang naar Zaffier nog niet is opgevolgd door alle wijzigingen in functies, verantwoordelijkheden en proceseigenaren die zullen plaatsvinden. Wij raden aan om bij de inrichting van de administratie van Zaffier een autorisatie matrix op te stellen met hierin een overzicht welke functies welke rollen dienen te hebben. Daarnaast moet er geëvalueerd worden welke bevoegdheden binnen de rollen zitten, en deze lijst dan te gebruiken als SOLL positie en te vergelijken met de IST positie. Bij deze review moet dan ook geëvalueerd of de juiste rechten zijn toegevoegd aan de rollen en of medewerkers niet in de tussentijd aanvullende rechten hebben verkregen. Wanneer er medewerkers zijn met te veel rechten moeten deze direct aangepast worden en dient er geëvalueerd te worden of deze medewerkers misbruik hebben gemaakt van de aanvullende rechten die functiescheiding doorbreken. Voor het uitvoeren van de review raden wij aan om de gehanteerde parameters toe te voegen, zodat het voor de reviewer te herleiden is of de lijst juist en volledig is. Daarnaast raden wij aan dat deze review maandelijks wordt geautoriseerd. U heeft aangegeven dat de huidige planning is om begin 2023 (wanneer de daadwerkelijke inrichting van de administratie van Zaffier bekend is) de processen ten aanzien van autorisatie, functiematrix en proceseigenaren vast te stellen en de controlewerkzaamheden hierop uit te voeren. Wij ontvangen deze review graag bij de start van de jaarrekeningcontrole 2022 in februari 2023.
4	<i>User access: superusers</i> Het functioneel beheer van de applicatie is momenteel belegd bij uw assistent controllers. De functioneel beheerders kunnen door hun rechten ingerichte functiescheidingen doorbreken en kunnen functionele instellingen binnen AFAS aanpassen; dit is ook noodzakelijk om de applicatie te kunnen beheersen. Wij adviseren u om enkele kritieke activiteiten te definiëren, zoals het muteren van crediteurstamgegevens, en periodiek te toetsen of deze kritieke activiteiten niet (onterecht) zijn uitgevoerd door uw functioneel beheerders. De haalbaarheid van deze review hangt af van de integriteit van de logging binnen AFAS. Wij adviseren daarom om een signaleringsfunctie (via mail, aan de onafhankelijke functionaris) in te richten binnen AFAS wanneer instellingen van de logging worden gewijzigd.	De status van de bevinding is niet gewijzigd ten opzichte van 2021. In 2021 is ingesteld dat de teamleider FA-OB toegang heeft tot de logbestanden van AFAS. Zij kan als onafhankelijke functionaris de mutaties die door de assistent controllers zijn doorgevoerd beoordelen. Uit uw onderzoek blijkt dat in AFAS niet kan worden ingesteld dat bij een wijziging in de logging er een signaal naar de onafhankelijke functionaris (Nicoline) gaat. Om te borgen dat er geen wijzigingen buiten het zicht van de onafhankelijke functionaris blijven, adviseren wij om de controle door de onafhankelijke functionaris in te bedden in de periodieke werkzaamheden, bijvoorbeeld als onderdeel van de maandafsluiting.

Bijlage 1 Gedetailleerde tekortkomingen IT

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de follow-up van de aanbevelingen uit onze eerdere rapportages en onze aanbeveling naar aanleiding van de interim-controle.

No	General IT Controls – bevinding voorgaande rapportage	Status 2022
5	<i>Wijzigingsbeheer</i> In 2020 is een workflow ingericht waarin medewerkers van WNK een verzoek kunnen indienen om een functionele wijziging aan te laten brengen in AFAS, zoals een wijziging in een specifieke goedkeuringsworkflow. De functioneel applicatiebeheerders beoordelen een wijziging en besluiten of de wijziging doorgevoerd kan worden. Waar nodig leggen de functioneel applicatiebeheerders het wijzigingsverzoek ter goedkeuring voor bij de leidinggevende betrokken bij de wijziging. Wij vernamen dat er geen formeel kader is waarin is beschreven welke wijzigingen ter goedkeuring voorgelegd moeten worden bij een leidinggevende en welke niet. Dit vindt plaats op basis van de professionele oordeelsvorming van de functioneel applicatiebeheerders. Tevens vernamen wij dat WNK beschikt over een aparte testomgeving om kritieke wijzigingen te testen alvorens deze in de productieomgeving in gebruik genomen worden. Wij vernamen dat niet kritieke wijzigingen direct in de productieomgeving doorgevoerd worden. Hier geldt eveneens dat er geen formeel kader is waarin welke wijzigingen getest moeten worden in een separate testomgeving en welke niet. Dit vindt eveneens plaats op basis van de professionele oordeelsvorming van de functioneel applicatiebeheerders. Wij adviseren om de procedures omtrent het wijzigingsbeheer te formaliseren en daarin ten minste kaders te stellen aan: - welke wijzigingen wel en welke wijzigingen niet door een leidinggevende akkoord bevonden hoeven te worden; - welke wijzigingen wel en welke wijzigingen niet in de aparte testomgeving ontwikkeld en getest te worden.	In 2021 heeft u aangegeven een nieuw wijzigingsproces op te stellen waarbij de functioneel beheerders input bij de gebruikers ophalen en vervolgens de vertaalslag maken naar de gewenste wijzigingen in het systeem. De wijziging hiervan was onderhanden. U gaf ook aan dat het inrichten van de beslismatrix (welke wijzigingen worden goedgekeurd) mee wordt meegenomen bij de implementatie van het nieuwe wijzigingsproces. Gezien de (mogelijke) wijzigingen die de overgang van de administratie naar Zaffier met zich mee brengen en de wijzigingen die nog volgen de komende maanden, benadrukken wij het belang om het proces omtrent het wijzigingsbeheer te formaliseren en daarbij kaders te stellen aan welke wijzigingen wel en welke wijzigingen niet door een leidinggevende akkoord bevonden hoeven te worden en welke wijzigingen wel en welke wijzigingen niet in de aparte testomgeving ontwikkeld en getest te worden. Het schetsen van kaders moet er aan bijdragen dat wijzigingen met een laag risicoprofiel een niet te zwaar bureaucratisch proces doorlopen en wijzigingen met een hoog risicoprofiel wel afdoende worden getest.

This report has been prepared solely for the use of the Supervisory Board and Executive Board of WNK Personeelsdiensten and should not be distributed or quoted in whole or in part without our prior written consent. No responsibility to any third party is accepted as the report has not been prepared for, and is not intended for, any other purpose. As a consequence, we do not assume any liability or duty of care to any other person to whom this report is shown or into whose hands it may come.

The matters raised in this report are those which have come to our attention as a result of our audit and are those that we believe we need to bring to your attention. They are not a comprehensive record of all the matters arising and in particular we cannot be held responsible for reporting all Risks in the business or all internal control weaknesses. Any conclusion, opinion or comments expressed herein are provided within the context of our opinion on the financial statements as a whole, which will be expressed in our auditor's report. Similarly, the comments, observations and recommendations involving systems and procedures should not be read as an opinion on the internal control structure and its operation.

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu, a UK Private Company limited by guarantee, and its network of member firms. Neither Deloitte Touche Tohmatsu nor any of its member firms has any liability for each other's acts or omissions. Each of the member firms is a separate and independent legal entity operating under the names of "Deloitte", "Deloitte & Touche", "Deloitte Touche Tohmatsu", or other related names.

The 'General Terms and Conditions for Services Deloitte Netherlands, January 2020' registered at the Chamber of Commerce under number 24362837 apply to all engagements under which Deloitte performs services. Deloitte Accountants B.V. is registered with the Trade Register of the Chamber of Commerce and Industry in Rotterdam number 24362853.